

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG^{ra}
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

SZERKESZTŐSÉG:
 Budapest,
 VI., Podmaniczky-utca 1.

MAGYAR

DOHÁNYUJSÁG.

Előfizetési ár:
MAGYAR DOHÁNYUJSÁG^{ra}
 Egész évre . . . 6 frt.
 Fél évre . . . 3 frt.

Megrendelés a kiadóhivatalban
 vagy utalvánnyal minden
 postahivatalnál eszközölhető.

KIADÓHIVATAL:
 Budapest, VI., Podma-
 niczky-utca 1. sz.

A dohánytermelést és dohánykereskedést felkaroló gazdasági szaklap

Megjelenik minden hó 1-én és 16-án

Hirdetéseket felvevő a kiadóhivatal és az ország
 minden hirdetés-gyűjtő ügynöksége.

Felelős szerkesztő és lapnailaideső:
DARÓCZI VILMOS.

Hirdetések Negyed oldal 10 frt.; kisebb hirdetések 6
 minden petit sor 4 kr.

Az év végén.

Tizenhatodik évfolyamát fejezi be ezzel a számmal a „Magyar Dohány-ujság”.

Tizenhat év csak egy fővényszem az idők végtelen tengerében, s még egy nemzet életében se sokat számít, — de az emberi élet arasznyi idejének már jelentékeny részét teszi, egy szaklapnál pedig már éppen tekintélyes időt jelent.

Hát még a magyar dohánytermelés történetében mily nagy jelentőségű korszakot képez ez az idő, — s mily óriási a különbség a mai és a tizenhat év előtti viszonyok között! — azt csak az tudja megítélni, aki ugyszólván napról-napra éber szemekkel megfigyelte a folytonos fejlődés jelenségeit, a haladásnak lépésről-lépésre való térfoglalását. — s aki látta a magyar dohányügynek már-már süllyedő hajóját, és ma látja ugyanazt, amint erős kezek által kormányozva, az önbizalom duzzadó vitorláitól emelve, vígan evez a haladás biztos kikötőjébe.

Aki nem tudja, hol állott, milyen volt tizenhat évvel ezelőtt a magyar dohánytermelés: az lapozza végig a „Magyar Dohányujság” tizenhat kötetét, — ezekben hű tükrét fogja találni az akkori és a mai állapotoknak, és látni fogja, hogy a mai dohánytermelő közönség már nem az, aki régentén volt, — hanem nagyobbrészt modern, intelligens, tanulékony, praktikus jó gazda a mai termelő, aki készséggel hallgat az okos szóra, a jó tanácsra s tanul, fárad, és mindenben az okserűsége törekszik.

Ezt az örvendetes változást s a multhoz képest ezt a rendkívül nagymérvű haladást, kétségtelenül az okserű dohánytermelés szakismeretei-

nek terjedése idézte elő. Ebben pedig a „Magyar Dohányujság” tizenhat évi működésének jelentékeny része van.

Dicsekvés és szerénytelenség nélkül, teljes önérettel el merem ezt mondani, — mert hiszen ez volt ugyszólván életem, — s hálát adok az Égnek, hogy azt, tizenhat év után most már ha nem is teljesen elérve, de legalább eléggé megközelítve látom, s így tudom, hogy nem éltem hiában és hazai nemzetgazdaságunk egyik jelentékeny tényezőjének: a magyar dohánytermelésnek előbbreviteléhez — szerény erőmtől kitelhetőleg — én is hozzájárultam.

Ez volt a célja és hivatása kezdetől fogva lapomnak, — s bizonyára ez vonzotta a közreműködésre lapom munkatársainak lelkes gárdáját is, — és végtelenül jól esik, hogy a „Magyar Dohányujság” működését a legilletékesebb helyekről jövő erkölcsi elismerések méltányolják. — s fáradozásaim legédesebb jutalmául tekintem azt a ragaszkodást és familiáris bizalmas jó viszonyt, amelyet a termelők részéről lapom és személyem iránt oly örömmel és hálással tapasztalok.

S midőn most, a jelen számmal, a vége felé közelgő évtől búcsuzunk: azt hiszem, hogy lapomnak tisztelt törzsközönsége, az én kedves olvasóim, eléggé ismernek már engem is, a „Magyar Dohányujság”-ot is, és így szükségtelen, hogy — más irodalmi vállalatok módjára — a közelgő újév alkalmából mintegy új programot adjak. — Hiszen program lapomnak minden száma, minden sora; — s abból eléggé megítélhetik és következtethetik, hogy — miként tizenhat év óta mindig — a jövőben is egyedül csak arra fogok törekedni,

hogy lapom által a magyar dohányügynek és a dohánytermelő közönségnek minél inkább hasznára legyek.

Én csak azt kérem, hogy a tisztelt dohánytermelő közönség tegye lehetővé becses támogatásával és lapomnak fokozottabb mérvű pártolásával, hogy a „Magyar Dohányujság”-ot — a magyar dohányügynek tizenhat éven át mind máig egyetlen szaklapját — még magasabb színvonalra emelhessem, még érdekesebbé, tartalmosabbá, gazdagabbá tehessem; — mert — talán nem követek el indiszkrecziót, ha nyilvánosságra hozom, hogy a magyar dohányügy egyik legelső kitűnősége: *Kállay András* ur ő méltósága, hozzám intézett legutóbbi becses levelében azt mondja ugyan, hogy: *„Tekintelességed olyan kedvesen és behatóan tárgyalja, s mondhatni már annyira kimerítette a dohányügyet, hogy nekem alig maradt valami mondani valóm,”* — ámde a hazai dohányügynek sokoldalú érdeke oly sok anyagot és bőséges tárgyat ad a megbeszélésre, s nekem folyvást annyi lenne még a mondani valóm, hogy azt lapom mai keretében ki sem merithetem, — úgy, hogy már azon is gondolkozom: nem jobb lenne-e a „Magyar Dohányujság”-ot heti, vagy napilappá átalakítani? — a mi a jövőben majd elvállik.

Most pedig őszinte hálával köszönöm az én kedves közönségemnek s lapom minden barátjának ez évi becses támogatását és jóakarátát, s újlag kérem, szerencsétlenségemmel ezzel jövőre is, — hogy így együttesen működhesünk közre közös célunk elérésén: *a magyar dohányügynek virágzásra emelésén.*

Daróczi Vilmos.

Századvégi gondolatok.

Irtá: Ambrus József.

Tehát a XIX. század utolsó éve is lezajlott!

A rohamos haladás, a csodás felfedezés, a bámulatos kultúra nevezetes százada volt ez, mely a művelődés mezején szép nevet, örök emléket hagy maga után a világtörténet nagy könyvében.

Az általános béke boldogító ölében inkább a tudomány, művészet, ipar, kereskedelem, mezőgazdaság, szóval az általános kultúra tett szédítő gyors haladást minden képzelhető irányban.

Ipar, kereskedelem, közlekedés, gyári munka, mezőgazdaság nem pirulva, de büszkén tekintet vissza a letűnő századra, mert mindenik megtette, amit tehetett, s tennie kellett, s mindenik csak fejlődésről és haladásról beszélhet, ha mindjárt nem is érte el még a fejlődés „netovábbját”.

Az általános haladás és előmenetel körében nem utolsó helyet foglalja el a mezőgazdaság, mely a haladás lelkesítő és ösztönző szellemétől meghihletve, szinte derekasan kivette a maga részét, s a racionális gazdálkodás általános lett szép Magyarországon, nemcsak a nagy latifundiumokon, de a kisgazdáknál is, s mármár kétháromvasu eke hasítja ott is a barázdát, hol nem is régen még fackével nyomorogtak, s füstölőgépek vigan zakatolnak még oly helyeken is, ahol ezelőtt ilyesmiről álmodni sem merészelték, és mese gyanánt sem fogadták volna el a mai valót.

De speciális tárgyunknál maradván, minden dicsekvés nélkül kijelenthetjük, hogy a dohánygyezdélkedés sem maradt az utolsó helyen, hanem kitörve a maradiság és hajdani sötétség lánczaiból és homályából, gyors léptekkel haladt előre, hogy drága hazánknak és népünknek boldogító anyagi javára legyen.

Első helyen kell említenünk a *szakirodalmat*. Volt-e 15—20 év előtt a dohánynak szakirodalma? Kinevették azt, a ki ilyesmiről beszélt, vagy álmodozott. Ezelősnak neveztek volna. — Egy jó öreg plébános könyvecskéje, meg egypár szerény füzetke képezte a dohány irodalmát.

Ma — nagytudományu szakférfiak vasos kötetei hirdetik fennen a tiszteletré méltó haladást; hirdetik ország-világnak a dohány *kifogástalan, tudományos szakirodalmát*, melynek lehetőségét is sokan, nagyon sokan tagadták, vagy legalább kételkedve fogadták; ma már a *dohányirodalom* szolgálatában egész jeles gárda áll, nem csupán kenyérkereset, vagy hasonlesébből, de valódi hivatás, tudományos szempontból is. — E pontnál nem szabad megfedkezünk szerény lapunkról, a „*Magyar Dohányujság*”-ról sem, mely hosszu tizenhat esztendő óta, önrédek nélkül, de annál több gond és fáradsággal szolgálja a hazai dohányügyet, megteremtve a dohányirodalom hatalmas táborát, egyként használva az államnak és a népnek. Hála és tisztelet illesse — elismerésre nem számítanak — e lap nagybuzgalmu

összes szellemi munkáit, kik rendületlenül kitartának mellette! — E kis elismerés szerénytelenség nélkül megilleti lapunkat, s annak buzgó, fáradhatatlan munkáit.

A dohány gyári feldolgozására a kor igényeinek megfelelő hatalmas gyárak emeltettek az ország számos helyén, melyek ugy a hazai, mint a külföldi nyers anyagot oly kifogástalan tökélyben állítják a piacra, hogy hazai dohánygyártmányunk bármely külállammal pirulás nélkül kiállja a versenyt, a mint ezt számtalan kiállítás fényesen beigazolta.

A dohány közvetlen beváltására és raktári feldolgozására számos palotaszerű raktár, dohánybeváltó helyiség emeltetett, a melyekben tudományosan képzett szakférfiak végzik a dohány első feldolgozását, előkészítését — a gyári munkára.

A dohány termesztésére pedig a törvényhozás és a hivatalos szakközegek megtették mindent, amit csak a tudomány és gyakorlat kívánnak és parancsolnak; a termelők kioktatása, a talaj osztályozása, új, célszerű pajták felállítása, a dohánynak okszerű kezelése; szóval, minden részről és minden irányban teljes jóakarattal megtéve mindaz, ami jónak, hasznosnak találtott, hogy a nyers dohány az első kézből, a termelő kezéből, minél tökéletesebben feldolgozva kerüljön a beváltóhivatalba.

Megtettünk mindent, a mit jónak, üdvösnek találtunk; irtunk és dolgoztunk és rövid idő alatt nagyot is haladtunk; de azért még korán sem értük el a révpártot, ahol elmondhatnók: „Partra szállottam, bevonom vitorlámat”: — mi még nem térhetünk nyugalomra, még csak pihenőre sem, hiszen minden munkánk és haladásunk mellett sem jutottunk odáig, hogy hazai gyárainkat hazai terménnyel lássuk el.

De, valamint Róma nem épült egy nap alatt, azcnképen a dohányügy terén sem lehet csodákat alkotni, s rövid idő alatt emberi erőt meghaladó eredményeket létre hozni, nem pedig kivált azért, mert itt oly tényezők is bírnak befolyással, melyek minden emberi tudományt és iparkodást egy perc, egy óra alatt tönkre tehetnek, t. i. az időjárás szeszélyei; s éppen a dohány nagyon értékes ezen időjárás szeszélyek iránt, ártván neki a meleg, a hideg, eső, szárazság, szél, harmat, köd, még a levegő is. Ilyen finnyás portékát bizony-bizony bajos kifogástalanul a beváltó tisztnek átadni.

Fáradásunk, munkálkodásunk gyümölcse, a szép haladás, az elért szellemi és anyagi eredmény méltó büszkeséggel töltheti el sziveinket, s nyugodt lelkiismerettel vehetünk búcsút a távot századtól, mert elmondhatjuk: „Szent hazánk, megfizettük mind, mivel csak tartozánk!” — Az a tudat pedig, hogy még nem értük el a határt, hogy még nagy munka vár reánk; ez a tudat fog ösztönözni, lelkesíteni, minden testi lelki erőnkkel oda hatni, hogy szellemileg, anyagilag nagy és boldog legyen drága hazánk; hogy testileg-lelkileg boldog legyen a

magyar nép, „merre zúgnak hajjai Tiszának, Dunának.”

A múltért, s a múltban vett javakért hála és dicsőség a magyarok Istenének, köszönet és elismerés a munkálkodó népnek!

A kisjenői főhercegi uradalom dohánytermelési viszonyai.

Igen tisztelt Szerkesztő Ur!

A kisjenői főhercegi uradalom folyó évi dohánytermelési eredményéről van szerencsém az alábbiakban értesíteni.

A dohány évelőségevel kísérletet ten-dő: két ízben hagytam meg 100 tövet, de ezek — daczára a gondos betakarásnak — mindkét ízben kifagytak, — minek okát abban kell keresnem, hogy a mi laza homokos talajunkban, a téli fagyokkal könnyebben és mélyebben tud behatolni, azért nálunk az évelőséggel csakis edénykísérletekkel lehetne czelt érní, a mi pedig már gyakorlati értékkel nem igen bír.) Részemről legálább eddig nem hiszem, hogy nagyobb táblákon, mondjuk 100 holdon, két évben lehessen ugyanazon tövekről dohányt termelni.) — a mi pedig — tekintve a dohányföld beállításával járó óriási fáradságot, ugyan-csak kívánatos volna.

Mert bizony ez idén is nagy küzdelembé került a szegény kertészeknek, a temérdek számban fellépő és évről-évre jobban elszaporodó kártékony férgeket irtani, a minek talán a szokatlan enyhe telek az okai. Nem elég, hogy az első ültetés leveleit a fekete ormányos rágta le, a drót fereg okozta kárt nem is említve, de az idén szokatlan késő — június 20-ka — után fellépő bagoly-pilles álczái, a mik a már 7—8 levélben levő dohányokat is kidöntötték, az egész dohány ültetés teljes kipuzztalással fenyegettek. — a mit elég szomoruan kellett Arad megye nem egy vidékén tapasztalnom.

Hogy mily küzdelemmel jár a kertész az arra szorítani, hogy a fertőzött helyeken egész nap, néha hetekig, nagy munkaidőben, egész családjával, sőt sokszor még fogadott munkással is, ezeket az átkos férgeket össze szedje, a mi ellen pedig, ma még egyéb orvossággal nem bírnak, ezt csak az tudja, aki meg kísérlette.

¹⁾ E tekintetben én ellenkező véleményben vagyok. Mert a dohány növény évelősége, még ha a kísérletezés edényekben végeztetik is, végeredményben igen nagy fontossággal bír, különösen a dugványozás és magtermelés szempontjából, — amint ezt, a debreczeni dohánykísérleti telepen, Kerpely Kálmán igazgató úr által végzett és kitűnően sikerült kísérletek is bizonyítják.

²⁾ Ezt ugyan határozottan nem állítom, de a lehetőségé nincs kizárva, ha t. i. a dohánytövek betakarására valami olyan czélszerű módot vagy eljárást találunk, hogy télen át ki ne fagyjanak. — Maga József főherceg úr 5 fensége is — amint a szegedi kiállítás alkalmával felemlíté — fumei parkjában kísérletet tett egy pár dohányt's éveltetésével, a mi gyönyörűen sikerült is, s ennek folytán elrendelte, hogy uradalmában, a dohány éveltetésével nagyobb mérvű kísérlet tétessék.

De — hála és szerenese a sok és jó palántának — még ennek daczára is sikerült dohánynkat úgy beállítani, hogy kat. holdankint 9 mtrmra biztosan számíthatunk.

Kivált a gyuggatott (pikirozott) palánták tettek kitűnő szolgálatot, mert ezek erős gyökérzete lehetővé tette, hogy a bár későn foltozott palánta hamarosan megeregedt, erőteljes fejlődésével a többit utolérhette és nem lett általuk beárnyékolva, elnyomva.

Nehéz volt erre is az ódsóság legjellemzőbb képviselőit: a kertészeket reábirni. — de ma már annak előnyeit belátva, nagy passzióval gonozdoza mindenik a pikirozó ágyát; sőt jövő évben egynéhány ügyesebb és lelkesebb kertészemmel *csupa pikirozott palántát* akarok ültetetni, — de ezt, a régi módu melegágyak használatával mellett, nem lehetne keresztül vinni. — azért tervem az lenne, — ha ugyan igen tisztelt szerkesztő ur. mint a dohányügy buzgó szakembere szintén helyesnek fogja találni — hogy a febr. végén készült melegágyba üveg alá vetni el a magot, és ebből, ha arra való a palánta (a mi azt hiszem márczius végén fog bekövetkezni) Mollina-takaróval ellátott melegágyakba lennének ezek ki-gyuggatva, mert ekkor még hidegágyakba a nálunk rendszeren kedvezőtlen tavaszi időjárás miatt ki ültetni nem lehetne, legalább onan május elejére még ültetni való erőteljes palántára nem számíthat-nánk, a mi pedig ezen a vidéken, a dohánnyal, és biztos sikerültének egyik fő-feltétele; már csak azért is, hogy a rendszerint június első felében fellépő bagoly-pille álczái, már erős, fejlettebb dohánnyt találjanak, mert az ilyenben ha sok kárt tesz is, de teljesen kipusztítani még sem képes, mert ha le is vágja, illetve ki is dönti, de a töve még megmarad, a mi csakhamar új hajtást növel, és ha ez kellőleg van gonozdozva, — csak kissé kedvező időjárás mellett is — még majd-nem az anyalevelekhez teljesen hasonló és jó minőségű dohánnyt fog teremni.³⁾

A Dohányujságban sokszor hangoztattott *sűrűbb ültetés* ellen is sok észrevételük volt a kertészeknek, persze, mert nagyobbnak figyelmet és több dolgot igényel minden munkálata, de ez bőven megtérül a több és jobb minőségű termés által, a mit ma már szintén beláttak.⁴⁾

Egyáltalában, kísérleteket kell tenni előbb

minden újítással, és csak tényekkel lehet a kertészt meggyőzni annak előnyös voltáról, mert ők szentül meg vannak győződve arról, hogy nagyon értenek hozzá, és csak úgy van jól, a mint azt nagyapuktól tanulták: azaz érvelnek, hogy ők folytonosan a dohányban vannak, s ősmérik annak minden esinját-binját, elismerik, hogy mi sokkal okosabbak vagyunk, de — szerintök nem érthetünk úgy hozzá, mert nem magunk munkáljuk a dohánnyt.

Műtrágyák közül a *kénsavas-káliummal* tettem kísérletet, de mivel azt tapasztaltam, hogy ez a *dohány minőségét nagyon javítja ugyan*, de annak mennyiségét egyáltalában nem emeli: azért ennek alkalmazását nem látom gazdaságosnak, mert még a beváltásnál nem méltányolják kellőleg a minőséget, legalább nem oly mérvben, hogy ezt a tulkiadást a termelő megterítettnek tekinthetné. Talán furesán hangzik a haladás korszakában, hogy szép dolog s kell is, hogy minden termelő a dohány minőségének javítására minden elképzelhetőt megtegyen, de addig, míg az kellőleg méltatva nem lesz: nem lehet a gazdának bűnül felróni, ha az inkább a mennyiség fokozását tekinti fő feladatának.⁵⁾

Nagyon jónak bizonyult a teljesen érett istálló trágya alkalmazása, de feltétlenül ősszel alászántva, — ez fokozza a mennyiséget, s a minőség javítását is nagyban befolyásolja, és az éghetőségre sincsen káros hatással, de csak akkor, ha helyesen van alkalmazva.

Ami az ideai termést illeti: alig emlékezem rosszabb évre, mint az ideai volt.

A palánta nevelésre az abnormis tavasz volt káros befolyással, hogy igazán alig voltunk képesek kifogástalan palántát nevelni: ámbár a májusi és júniusi folytonos esőzések az ültetést nagyon megkönnyítették, mert hisz vizre alig volt szükségünk, de a folytonosan nedves földet az ültető kertész annyira letaposta, hogy azt jó állapotba hozni, a szárazabb idők beálltával, majdnem lehetetlen volt; a gaz roppantul elhatalmasodott, de meg a felmelegedni nem tudó hideg talajban a dohánypalánta egyáltalában nem tudott fejlődni, stagnált, vénült, ilyen palántából pedig ritkán válik sok és jó minőségű dohány. Akkor pedig, mikor legjobban lett volna szüksége a dohánynak: törés előtt egy-két héttel, egyáltalában nem volt csapadékunk, a tropikus forráság durvává, kényszeréretté tette azt, hozza július második felében a jég is megcsapkodta, a folytonos szelek megtépték, augusztus 27-én a dér is mintegy 2—4000 kötél dohánnyt ugyancsak megéspett; csakis a szára-

dásra járt kedvező időjárás s így ez kifogástalan, de hogy mikor fogjuk a puska-por módra száraz dohánynkat besimitani, és átadni: arra igazán kíváncsi vagyok.

Az abnormális időjárást legjobban szemléltethető teszi az alábbi táblázat.

Hőfok	Csapadék			Csapadék		Hőmérséklet	
	maxi-mum	mini-mum	reggel (délben este)	Széles napok	összesen	1 esős napra	1 napjára
Palántanevelés	17	23.5	2.50	26	4.60	1.33	1.33
Április	23.5	8.48	8.25	8	4.08	1.00	1.00
Ültetés	24.5	12.62	15.50	17	8.69	5.88	5.88
"	25.5	14.8	17.7	13	4.40	1.90	1.90
Fejlesztés	28.5	19.41	20.60	20	3.57	0.92	0.92
"	29.5	17.63	20.18	15	2.77	0.80	0.80
Szárítás	27.5	14.61	17.88	11	3.26	0.80	0.80
"	25	3.30	2.95	7	1.46	1.10	1.10

Ezekben voltam bátor az ideai dohánytermésünkről referálni.⁶⁾

Még csak azt akarom meg jegyezni, hogy az aradmegyei gazdák, a dohánytermelés fontosságát már régen belátták, igyekezettel és szakértelemmel törekednek mindig jobb és jobb dohánnyt termelni, — nem zárkóznak el a jónak bizonyult újításoktól, hanem azokat felkarolva iparkodnak a magyar dohánytermelés ügyét, lépésről-lépésre előre vinni, — a mi onnan is látszik, hogy a Kerpely tanárunk a jövő év február havában jelzett, a dohánytermelésről tartandó felolvasását, nagyon sokan örömmel, és kíváncsian várjuk, mert haladni, és tanulni akarunk.

Bánkút, 1899. november 29.

Kiváló tisztelettel

Baross László

főhercegi uradalmi intéző.

³⁾ Nagyon örülök, hogy az általam több mint egy évtized óta folyvást melegen ajánlott pikirozás a főhercegi uradalomban már bevett szokássá lett és ott is — mint mindenütt — oly kitűnően bevált. Ami pedig a fent jelzett tervet illeti: azt minden tekintetben helyeslem, s biztosan hiszem, hogy ily kiváló praktikus eljárás mellett, várakozáson felül jól fog sikerülni.

⁴⁾ Bizony, a sűrűbb ültetés ellen nemcsak a kertészek, de még a szakértőriak részéről is sok ellenvést kellett hallanom és leküzdenem, míg végre ma már mindinkább belátták ennek is az előnyét, s így remélhető, hogy a sűrűbb ültetés — a melynek feltétlenül szükséges voltát, a hét év előtt tett németországi tanulmányutam tapasztalatai alapján azóta nem győzőm eléggé ajánlani — nem-sokára nálunk is általánosan el fog terjedni.

⁵⁾ Az igen tisztelt cikkíró urnak azt a nézetét én egyáltalán nem osztom. Sőt folyvást azt hangoztatom, hogy teljesen szakítanunk kell a — mennyiségre való termeléssel és csakis a jó minőségre kell minden áron törekedni, mert a magyar dohánytermelésnek egyébként nincs jövője, nincs virágzásra emelkedése, — s a nagyobb méltánylás is csak úgy következhet be, ha a jobb minőségre való termeléssel kivívjuk azt, hogy a minőség szerinti beváltás rendszere fog majdan nálunk is bekövetkezni.

⁶⁾ Ismételve nagyon köszönöm ezt az igazán becses és érdekes ismertetést, amely azt bizonyítja, hogy József főherceg ő fenségének uradalma — mint minden más egyében — a dohánytermelés tekintetében is mintaszerűleg s oly kitűnő ok-szerítéssel van kezelve, amely alig hogy kívánni valót. — Vajha termelőink minél számosabban követnék ezt a jó példát, s szantoly készséggel indulnának a Dohányujság jó tanácsai után, mint ahogy a főhercegi uradalomnak dohánytermelésében, az általam hangoztatott eszmék — amint örömmel látom — legnagyobb részben sikerrel érvényesültek.

A m. kir. dohányjüvedéki központi igazgatóság tisztikarának arcképesoportozata.

Volt idő, mikor a dohányjüvedék — monopólium — a magyar ember előtt a legnépszerűlenebb fogalmak közé tartozott, — ma pedig aligha van az országban tiszteltebb, rokonszenvesebb, népszerűbb hatóság, mint a dohányjüvedéki központi igazgatóság.

S ha vizsgáljuk, hogy mi az oka a közvélemény eme ritka átalakulásának: azt fogjuk találni, hogy ez intézmény vezetőinek a szelleme és a közönség irányában tanusított előzékeny, tapintatos, humanus bánásmódja és minden tekintetben korrektt viselkedése hódította meg a közönséget és vívta ki a közvéleménynek feltétlen bizalmát és elismerését.

A m. kir. dohányjüvedéki központi igazgatóságnak az a kényes feladat jutott osztályrészül, hogy az államkincstár és a közönség érdekeit egymással összeegyeztesse, még pedig nem is egy, de egyszerre több irányban.

A *dohánytermelés* terén a gazdaközönsséggel van állandó kapcsolatban és összeköttetésben, — s hogy e részben mily példászerűleg működik: az eléggé kitűnik abból, hogy a gazdaközönsséget érdeklő kérdésekben, mindig a gazdák érdekeinek leghivatottabb képviselője: az országos magyar gazdasági egyesület meghallgatásával és azzal karöltve jár el, — ahol pedig a gazdákkal közvetlenül érintkeznek — a termelési terület engedélyezése és a termelt dohány beváltása körül — a törvények és szabályok rideg betűjét a méltányosság által szelidítve hajtja végre.

A *dohánygyártás* terén a dohányzás élvezetének hódoló nagy közönség izlését és igényeit igyekezik nemcsak jól kielégíteni, de azt megelőzni és a legbecsületesebben is kiszolgálni, — amit legjobban bizonyít az, hogy hazai dohánygyártmányaink tisztá készítése, jóssága és aránylag olcsósága, a külföldi gyártmányokat jóval fölülmulja.

A termelés és gyártás kettős irányú tevékenység körében, a dohányjüvedék ezer meg ezer munkásnak ad állandó foglalkozást és tisztességes megélhetést, — s e mellett mint fogyasztó és megrendelő: milliókra menő hasznot hajt a hazai iparnak, melynek számtalan ágát foglalkoztatja.

És eme sokoldalú működési körében a dohányjüvedéki központi igazgatóság minden irányban akként intézkedik, akként jár el, hogy mindenfelől csak elismerés és dicséret kíséri tevékenységét.

Valóban ritka és szerencsés apparátus! — De hogy ilyen és hogy minden intézkedését a törvényesség, igazság, humanizmus és mindenek felett a magyar hazafiasság jellemzi: az vezetőinek az érdeme.

Gruzenstein Béla, a pénzügyminis-terium jelenlegi államtitkárja, mint a dohányjüvedéki központi igazgatóságnak 10 éven át volt főnöke, vetette meg az alap-

ját, teremtette meg a szellemét, adta meg az irányát a dohányjüvedéki központi igazgatóság illetén szervezetének s a legnagyobb szerencséje a jüvedéknek és a közönségnek, tehát végső fokban az országban, hogy amidőn Graenzstein Béla az államtitkárságra meghivatott: méltó utódja lön dr. *Perleberg Arthur* miniszteri tanácsos, a dohányjüvedéki központi igazgatóság jelenlegi érdemes főnöke, aki nagynevű elődje nyomdokait követve, az ő kitűnő adminisztratív tehetségével, szakértelmével és ritka egyéni tulajdonságaival vezeteti és kormányozza a jüvedék ügyeit.

Segélyére van ebben, a központi igazgatóságnak — hivatása magas színvonalán álló, s egyenként és együttvéve igazán kitűnő tisztikara, amely fontos feladatának lelkiismeretes ügybuzogsággal megfelelő, jó példát mutat a dohányjüvedék külső tisztviselőinek is.

Nagy örömről szolgál, s meg vagyunk róla győződve, hogy őszinte örömet szerzünk vele lapunk közönségének is, a midőn a m. kir. dohányjüvedéki központi igazgatóság tisztikarának arcképesoportozatát bemutatjuk, — hogy legalább így — sikerült arcképek után — ismerjék a dohánytermelők azokat a derék urakat, akik az ő ügyeik elintézése körül lelkiismeretesen fáradozva, mindnyájan megérdemlik, hogy a termelő közönség őszinte rokonszenvvel és hálás tisztelettel fogadja emlékül arcképeiket.

Figyelmeztetésül a termelőknek.

Az utóbbi két hét alatt az időjárás határozottan téli jelleget öltött, s a szinte dermesztővé vált zord hideget, szerencsére országsszerte nagy havazás váltotta fel.

Az időjárásnak ez a normális téli jellege azt a reményt táplálja bennem, hogy ez is a dohány minőségének javára fog válni.

Emlékeztünk, hogy a múlt évi sok hibás dohány előállításánál, illetve a nagy kár és romlás előidézésénél éppen az akkoriban uraltott folytonos nyers, nyirkos, fagy nélküli időjárás volt a legnagyobb befolyással; — de az idén igen nagy a különbség a múlt évhez képest. egyrészt mivel a dohányok már az őszszel jobb állapotban kerültek a szárítópajtákba, mint tavaly, — másrészt a hosszú ősz és a tél elejének folytonos száraz időjárása és a most bekövetkezett kemény fagy igen kedvező a dohányok rendes beszáradására.

Igaz ugyan, hogy ez a körülmény a gazdákra nézve gnyiban sérelmes, mert a simítás munkáját így alig lehet folytatni, — de sőt nem is szabad ezt ott folytatni, ahol a dohányok némi ruganyossággal nem bírnak, vagy káros befolyás nélkül (például pinezébe hordás, vagy más helyiség alkalmazásával) olyanná nem tehetők, hogy természetes uton megpuhuljanak.

De a termelőknek ahhoz is hozzá kellene szokni, hogy a simítást ne olyan *vasalás módjára* eszközöljék, mert ha a dohány különben finom, hajlékony, akkor az nem hiba, ha a levél kissé redős is

— majd kihuzogatják azt a gyárban, a hogy nekik tetszik.

Az idej termésnek minél tökéletesebb összeállítására igyekezzenek a termelők, egész a beváltás utolsó percéig, — annyi- val is inkább, mert jövőre a termelési területek szaporítására vonatkozó engedélyek kiosztásánál nagy gond fog fordítani nemesak arra, hogy a terület szaporítás mindenütt oly helyekre essék, ahol a talaj minősége a termelésre legjobbnak ígérkezik, de különös tekintet lesz majd arra is, hogy csak olyan egyének kapják az engedélyt, akiknél a kellő erkölcsi garancia meg van, arra nézve, hogy a dohánytermelésre a legnagyobb gondot fogják fordítani, s az eddigi hasznosnak bizonyult okserző kezelés minden módját igénybe veszik; — mert csak így reál- elhető, hogy ily körülmények között, a kívánt célzél mielőbb el fog éretni.

Daróczy Vilmos.

Dohányterjedési kísérleti eredmények.

(Befejező közlemény).

— Fejér Victor tanulmánya. —

Következtetések.

Feltűnő, hogy a kötött és a homokföldi dohányok erjedése között, a hőfokra nézve sincsen különbség.

Ennek csakis a trágya egyféle minősége lehet az oka. Ugyanis a friss, nyers istállótrágya, amely még hozzá csakis tavaszal volt alászántva. Ez befolyásolja a dohány tartalmát, annyira, hogy a különben enyhén erjedő homoki dohány is oly nagy hőfokú erjedésre hajlandó.

Az is lényeges hiba, hogy a gyöngébb szervezetű homoki dohányok, a ködös őszszel beszárt nedvességet nem tudják felhasználni, s az inkább ártalmukra van és aránylag hevesebb erjedésre hajtja, mint a kötött földieket.

Feltűnő továbbá, hogy az erjedés kezdetén a hőfok mily gyorsan emelkedik, úgy, hogy a ki a máglyát egy héten például csak egyszer mérné: annak fogalma sem lehetne róla, hogy milyen hőfokot ért el a dohányja.

De amiért leginkább fáradságot vettem magamnak, hogy az évente hasonló módon rendszeresen megmért asztagokra vonatkozó feljegyzéseket kiírom: az, hogy ezekből kétségtelenül kiderül, hogy az idő előtt átrakott asztagok később következetesen enyhébben erjednek; továbbá, hogy a gyakori átrakás, a dohányt ugyanolyan asztagban hagyva, a hőfokot semmivel sem csökkenti és hogy nem csökkenti azt a hőfokot, amelyet a dohány természetesen megkíván.

A kis nedves asztagok alacsony hőfoka pedig igazolja azon egyébként is nyilvánvaló tény, hogy a hőfok magassága első sorban is a máglya rakásától függ.

Ennélfogva igenis csak az asztagok rendszeres mérése mellett lehet meghatározni azt a helyes időpontot, a melyben az asztag czélszerűen átrakandó, — s viszont, hogy az asztag felrakása s annak méretei, vagyis a rendelkezésre álló hely szabja meg a máglya hőfokát.

Ahol tehát oly dohányok vannak, ahol a magas hőfok az anyagok árt: ott több helyre van szükség.

Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy a nedves dohány egész kis asztagban jobban penészedik, mint a tömeg asztagban; — viszont — mivel a

A Magyar Királyság és az Erdélyi Királyság

Központi Igazgatóság

Dr. Debenek István

Wlodekowska Kéla

Jancsek Károly

Duntka Sándor

Hubner Richard

Dr. Fischer Árpád báró

Berkes Antal

Dr. Perleberg Erőss Antal

Soriberg Pál

Bárány Gyula

Wittlinghoff Gyula

Dr. Kömly Sándor

Zseli Sándor

Nagel Károly

Dr. Kemény Aladár

Csábor Endre

Schmidt János

Procházka Henrik

Székely Antal

Sibella Henrik

Tolnai Sándor

Borsos Péter

Szász Csábor

Keck István

Bogya Béla

túlnevdes anyag a tömeg asztagban gyakran megfeketedik: ki van jelölve az utja annak, hogy a két szélsőség közül a középső uton kell maradni.

Czél szerű lesz tehát, ott, ahol a dohány a fölös nedvet kibírja, az ily anyagot előbb tömeg asztagban gyorsan kihajtani, a többit szárító asztagokban kipárolgattatni, s aztár: — a penészkepződmények csökkentése végett — utóljára ismét tömeg asztagban képezni.

A feljegyzések még azt is szépen tanúsítják, hogy a dohány 2—3, sőt 4—5 hónapig is erjed, hevül. — ami különben köztudomású, — a hőfok maximum pedig 6—10 nap alatt áll be.

A gyakorlatban 3—4 ízben szoktak az asztagot átráknai. Amiaddig nem javult meg, az — gyakorlati tapasztalat szerint — mindenképpen veszte van. Ez, a kísérletek után is igaz marad.

Ennélfogva a feljegyzések a mesék országába szorítják azt a theoretikus feltevést és nagyban erősített állítást, hogy a dohányt, annak hőfok maximuma előtt kell vagy lehet átforgatni.

Mert ha a dohány csak három hónapig meleg is, a hőfok maximuma pedig — a máglyákról tett feljegyzések kétségbevonhatlan bizonyítéka szerint — 6—10 nap alatt beáll: akkor abszurdum azt állítani, hogy az asztagot, megállapodott hőfokának bevárása előtt át lehet rakni, 3—4-szeri átráknak mellé.

De nagyon sok téves nézetet kell még megzafolnom, s nagyon sok valótlán állítást a maga értékére leszállítanom. — azért tehát ugy ezeket, valamint annak további fejtegetését, hogy mi szüksége, mi haszna és egyáltalán mi célja volt az erjedési hőfokok pontos feljegyzésének: egy külön cikk keretében fogom legközelebb elmondani.

Irodalom.

A Révai testvérek irodalmi r. társ. kiadványai. A karácsony és újév ünnepe szokott a könyvasárlásoknak is legszokottabb alkalma lenni. A jó könyv, a melynek irodalmi értéke és maradandó becsé van, a legértékesebb ajándék, a legszebb emlék, — kivált ha oly könyvekről van szó, a melyek a magyar irodalom mindmégannyi remekei. Ilyenek a Révai testvérek irodalmi részv. társ. kiadványából: Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása, — a Nagy Képes Világtörténet, — Ezer nyolczszázszegvennyolcz, — Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái és Kis József összes költeményei, a melyeket föllesleges bővebben ajánlanunk, mert nincs az a művelt magyar család, amely ezen művek megszerzését ne óhajtáná. — A nevezett czég, hogy e pompás művek megszerzését a szerényebb vagyoni helyzetűeknek is lehetővé tegye: lapunk közönségének igen előnyös részletfizetési kedvezményeket nyújt, amelyekről lapunk mai számának hirdetése ad bővebb felvilágosítást. Melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe a legértékesebb magyar irodalmi művek megszerzésének ezt a kitűnő alkalmát. — kérve, hogy a kiválasztott műre vonatkozó megrendelést pontosan kitöltve, sziveskedjenek lapunk kiadóhivatalához beküldeni.

Vegyesek.

Mai számunkhoz postautalvány-úrlapot mellékelünk, s kérjük, a jövő évi előfizetésnek mielőbbi szives megnyitását, hogy a lap küldésében fennakadás ne történjék.

— Lapunk mai száma utolsó ez évben, s mintegy beszámolva egész évi működésünkről: mellékeljük a jelen évfolyam

tartalomjegyzékét, amelyből leginkább kitűnik, hogy mily gazdag, változatos, érdekes és tanulságos közleményekkel igyekeztünk ez évben is lapunk közönségének pártolását kiérdemelni. Kellemes meglepetést kívántunk szerezni olvasóinknak azzal is, hogy jelen számunkban a m. kir. dohányjövődéki központi igazgatóság tisztikarának arezképesoportozatát közöljük, — jövő számunkban pedig szintén egy egész oldalnyi műmelléklettel fogunk kedveskedni, hogy — habár ez jelentékeny anyagi áldozatunkba kerül is — lapunk érdekes-ségét és értékét ezzel is emeljük. Kedves kötelességünknek teszünk eleget, midőn ez alkalommal egyszersmind halás köszönetet mondunk lapunk összes tisztelt munkatársai és barátainak, — kérve, hogy nagyrabecsült jóakarataik és szellemi támogatásukkal, lapunkat a jövőben is szerencséseltessék.

— **Kinevezés.** A m. kir. pénzügyminis-ter, *Méhes József* m. kir. pénzügyi tanácsos, dohánybeváltó felügyelőt VII. oszt. dohánybeváltó felügyelővé nevezte ki. — A megérdemelt előmenetelhez mi is őszintén gratulálunk.

— **A dohánybeváltás** folyó hó 11 dikes óta már 8 beváltási körzetben — u. m. az aradi, érsekújvári, faddi, hajdu-doroghi, kápolnai, miskolci és nagy tárkányi beváltóhivataloknál és a jászberényi beváltóbizottságoknál — folyamatban van. Pár nap múlva — f. hó 18-án — fog kezdődni a baresi, debreczeni, nagy-károlyi és nyiregyházai beváltóhivataloknál és a fogarasi beváltóbizottságnál. — Az eddig átvett dohányok beváltási eredményéről ugyan még nincs tudomásunk, de reméljük, hogy az idei beváltás ugy a termelők, valamint a jövődék várakozásának legnagyobb részben meg fog felelni. A részletek beváltási eredményeket különben annak idején — szokás szerint — közölni fogjuk.

— **A simitás körüli nehézségek.** Előfizetőink közül többen panaszkodnak, hogy a dohányok túlságos szárazsága miatt nem tudnak simitani s tanácsot kérnek tőlünk, hogy mitévők legyenek. Egyik cikkünkben szólunk e tárgyról, s így e helyt röviden még csak annyit mondtunk, hogy a panaszlott baj ellen a mi tanácsunk: *a türelem*, a mi ez esetben is a legbiztosabb orvosság, — mert a kemény fagyok után az idő meglágyulására biztosan lehet számítani, amikor aztán csupa öröm lesz a dohányokat simitani és összeállítani. Aki azonban egyáltalán nem tud vagy nem akar tűrni és várni, az megteheti, hogy ha jó pince helyisége van, ahová 40—50 zsineg dohány vagy több is elhelyezhető: hordassa le a zsinégeket a pincebe, amelynek földjét gyékénnyel kell betakarni, vagy pedig szalmával vékonyan behinteni s aztán erre a zsinegen lévő dohányokat letergetni, amelyek ott megereszkednek, megpuhulnak, s így lassanként felhordhatók a simitó helyiségebe, — de mindig csak néhány zsinegget, vagyis éppen csak annyit kell felvinni, amennyi hamarosan feldolgozható, nehogy a meleg simitóhelyiségben a dohányok újra kiszáradjanak. Szükség esetén a hó tetejére is szabad kitenni a dohányt, de csak úgy, hogy a hóra előbb gyékényt vagy szalmát kell teregetni, s aztán ennek a tetejébe fektetjük a zsinégeket, — de természetesen csakis akkor, ha a hó nem

esik és hófúvás sincs, nehogy a dohányok a hóval közvetlenül érintkezzenek, mert ez nagy kárt okozna, amittől gondosan óvakodni kell. (Lapunk zártakor, az időjárás megenyhülése már be is következett).

— A dohánytermelési terület kibővítése.

Amint értesülünk: a pénzügyminis-ter — tekintettel a mult esztendőök győngye dohánytermésére s arra, hogy az export bár szerény keretben, de mégis fejlődőben van s így az eddigi készlet nem elég — elhatározta, hogy a dohánytermelési terület megszorította, illetőleg az eddiginél nagyobb arányu termelésre és több gazdának ad engedelmet. Figyelemmel lesz azonban a dohányjövődék hogy csak oly gazdák kapjanak engedelmet, a kik a szükséges előfeltételekkel rendelkeznek a dohány minősége és a szükséges felszerelések szempontjából s a hol a kellő garanciák megvannak. Ezzel kapcsolatban az aradi gazdasági egyesület tudomására hozta az érdekelt gazdáknak, hogy a jövő évben megszorítandó mintegy 1200 hold újabb termelési terület felosztása akknt tervezetik, hogy ebből 560 hold jut az aradi és 564 hold a battonyai beváltó kerületre, még pedig úgy, hogy első sorban azoknak a gazdáknak dohánytermelési engedelmét terjesztik ki, a kik már eddig 100 holdnál kisebb területen termeltek dohányt. Uj kistermelők részére 285 holdra szóló engedelmet tartottak fenn.

— **Az ötös vetés forgó megváltoztatása** mindinkább általános óhajként kezd fel-lepni. De nincs is ok rá, hogy ez a rendszer, mely a mai viszonyok mellett már nem is igen indokolható — továbbra is mereven fentartassék mert hiszen a jövődék mindig nyilvántarthatja és ellenőrizheti, hogy minő tulajok adja meg a termelési engedélyt, — magát a forgó rendszer alkalmazását pedig bizza a gazdára, hogy ez, az engedélyezett talajon akkor is ott termelje a dohányt, ahol ő azt a legjobbnak látja; — mert ha a beváltási rendszer majdan a minőség szerinti beváltás elvére fog helyeztetni: ez magaval hozza azt is, hogy a termelő minden áron odatörekedjék, hogy csakis jöminőségű anyagot állítson elő.

Az országos magyar gazdasági egyesület

folyó hó 10-én tartott évi rendes közgyűlésén, a magyar gazdaközönség — élén legjelesebb nagybirtokosainkkal — igen nagy számmal vett részt, s kitoró lelkesedéssel honorálta az egyesület nagyérdemű elnökének: gróf Dessewffy Aurélnak eszmékben gazdag elnöki megnyitó beszédét, amelyben megjelölte az egyesület lefolyt évi működésének gazdag eredményeit és tevékenységének jövő évi irányát. Ezután a közgyűlés elfogadta az 1898 évi zárszámadást és a jövő évi költségel-irányzatot. — Végül megejtette a közgyűlés az igazgató-választmány tagjainak választását, mely után György Endre a tagok nevében lelkes beszédben mondott köszönetet gróf Dessewffy Aurél elnöknek, s ezzel a közgyűlés véget ért. — A közgyűlés után, az O. M. G. E. alelnökének: Bujanovics Sándornak a tiszteletére — abból az alkalmából, hogy a mezőgazdasági téren kifejtett tevékenységéért ő felsége udvari tanácsosává nevezte ki, — a Royal szálló első emeleti disztermében bankett volt, amely mintegy 100 gazda vett részt, emelkedett hangulatban ünnepelve az egyesület és a magyarországi gazdák vezérférfiait.

Figyelmeztetjük a termelőket, hogy a jövő évre szóló dohánytermelési és palántanevelési iránti engedélyekre vonatkozó bejelentéseket, községekben az előjárás-ságnál, rendezett tanácsú városokban pedig a pulgármesteri hivatalnál legkésőbb december végéig kell bedni. — Azok a termelők, akik jövő évre területzaporítást kérnek, jól teszik, ha folyamodványaikat már most beadják, hogy a többlet felosztásánál előre figyelembe vehetők legyenek.

Szerkesztői üzenetek.

A tekintetes dohánybevallóhivatali kezelő, és a jövedéki tiszt urakat egész tisztelettel és bizodalommal felkérjük, hogy a dohánybevallás ideje alatt — amidőn a legtöbb alkalmuk van az összes termelőkkel érintkezni — legyenek szívesek lapunkat a termelők figyelmébe és pártolásába ajánlani, illetve a lap részére előfizetéseket gyűjteni, mert lapunk terjesztésével az okosabb termelés szakmeretét is terjesztik, s így ezzel ugy a dohányügynek, mint magunknak a termelőknek is jószolgálatot tesznek. Bizton remélt jóakaratu támogatásuk és szives fáradozásukért fogadják előre is hálás köszönetünket.

Kállay András urnak, Nyiregyháza. Fogadjia Méltóságod legmélyebb köszönetünket megtisztelő soraiért. Kilátásba helyezett nagybecsű közlöményeid nagy érdekekkel várjuk és mielőbb kérjük.

Kerpely Kálmán igazgató urnak, Debreczenben. Örömmel számíthatunk becses igéretére, amelyért sietünk előre is köszönetet mondani.

Ambrus József piébános urnak, Kisoroszin. Mai számunkra irt gyönyörű cikkéért mély hálaérzettel mondunk köszönetet Főtisztelendőségnek, mint a Dohányujság legrégibb kedves munkatársának, aki mindig oly szívvel-lélekkel buzgólkodott a magyar dohánytermelés előbbrevitele érdekében. Mihelyt érkezősünk lesz: — levélben bővebben.

B.-Sámsoni bér gazdaságának. Becses megkeresésére mai számunkban megtalálja a választ, — különben levélileg is értesítjük.

TARTALOM: Az év végén. *Daróczy Vilmostól.* — Századvégi gondolatok. *Ambrus Józseftől.* — A kisjenői főhercegi uradalom dohánytermelési viszonyai. *Baross Lászlótól.* — Figyelmeztetésül a termelőknek. *Daróczy Vilmostól.* — A m. kir. dohányjövédéki központi igazgatóság tisztikarának arcképesportozata. (Képpel) — Dohányterjedési kísérleti eredmények. (Befejező közlemény). *Fejér Victor* tanulmánya. — Irodalom. — V. gyesekek — Szerkesztői üzenetek. — A m. kir. államvasutak közleménye. — Hirdetések.

A magyar kir. államvasutak közleménye.

Vasuti gyorsáru szállítás a karácsonyi ünnepek alkalmából.

Tekintettel a karácsonyi ünnepek alkalmából várható nagy mérvű gyorsáru forgalomra, figyelmeztetik a t. közönség, hogy *Budapestre* rendelt gyorsáru szállítványokat különösen a gyorsromlásnak alávetett élelmi szereket, már f. hó 15-től kezdve adja fel, nehogy az ünnepek előtti utolsó napokon vasuti szállítás céljából feladásra kerülő tömeges gyorsárak továbbítása, — értesítése, illetve házhöz szállítása zavarokra és késedelmekre szolgáltatson okot.

Kívánatos még, hogy különösen a Budapestre szállítandó gyorsáru csomagok ne csak jellel és számmal láttassanak el, hanem *azokon a címzett neve is olvashatóan feltüntetés legyen.*

A szállítványok akadálytalan kézbesítése céljából a t. ez. közönség arra is figyelmeztetettük, hogy *vasuti szállításra feladott csomagokba sem levelet sem más írásbeli közleményt elhelyezni nem szabad és amennyiben ilyen a pénzügyi részéről a csomagban találtak, áltál nem csak a szállítvány kézbesítése szenvedne késedelmet, hanem még jövedéki kihágás czímen bírságot is kellene fizetni.*

Budapest 1899 december hó 11-én.

A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetősége.

Kukoricza-morzsolók

kéz-ésrőhajtásra, egyszerű és kettős szerkezettel, szelével és szelél nélküli,

Gabona-rosták,

Konkolyozók (trieurök); kézi kezelésre való, Széna- és szalmasajtók fekvően vagy kocsira szerelve,

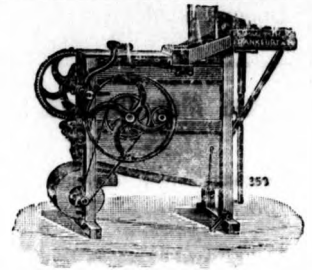
Takarmány-füllesztők,

Szállítható takarékk-főzőüstök takarmány stb. részére, zománcz-bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül,

Szecekvágók,

Répa- és burgonyavágók, Darálók,

„Agricola“ sorvetőgépek (tolókerék szerkezettel) mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélküli.

Egy-, két- és többvasu ekék jótállás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és társa

cs. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzházor

Alapítottott 1872.

Bécs, II| Taborstrasse.

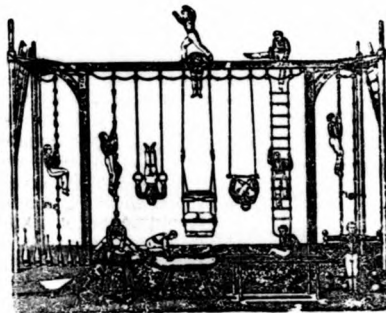
750 munkás.

Kitüntette több mint 400 arany, ezüst, bronz éremmel és első díjakkal.

Arjegyzekek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. Képviselek és viszontárusítók felvétetnek.

3-6

Sürgönyeczim:
KÖTÉLGYÁR
Budapest.

TELEFON:
62-13.

Legjobb és legmegbízhatóbb minőségű magyar bácskai kenderből készült **dohányzsinórt** és **gazdasági kötélárut**

ajánl a

BLEIER és WEISZ kötélgyártó cég BUDAPESTEN.

Raktár és iroda: VII. Károly-körút 7. sz.

Továbbá: **torna eszközök,**

valamint: kocsizó lóhálók, szánhálók, gabonaszákak, vízhatlan ponyvak, kender, csepű, vászontömlők. itató- és tűzivedrek, cocus futószőnyegek és lábtörlők, ruhaszártók kötelek. — **Lawn-tennis hálók, fogolyhálók** stb. e szakmába vágó árúkat a legjutányosabb eredeti gyári arakon.

Képes arjegyzekek kívánatra bérmentesen küldetnek. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Lapunk kiadóhivatala után előnyös részletfizetési feltételek mellett megrendelhetők a Révai Testvérek Irodalmi Intézet részvénytársaság következő kiadványai:

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadása

Megrendelhető a legelőnyösebb részletfizetések mellett.

100 kötet díszkötésben 2000 iven, finom papíron, nyolcszadret alakban 250 forint.

Az irodalom minden barátja, a nagy költő génuszának minden tisztelője siessen megszerezni e nemzeti kincset, hogy az minden magyar ház könyvespolcát díszítse és ereklje gyanánt szálljon nemzedékről nemzedékre.

A megszerezési módokat paratallan előnyösek és lehetővé teszik, hogy mindenki minden anyagi megérőtetés nélkül egy örökbecsű könyvtár birtokába juthasson.

A ki havonként 2 frtot, azaz naponként alig 7 krt szán e felelőtelre, az megszerezheti magának ezt a könyvtárt, mely páratlan az egész világirodalomban.

A ki tehát még nincs birtokában ennek az irodalmi ereklyének, az töltse ki a mellette megrendelőlapot, vágja ki és egy levelezőlapra ragasztva küldje be lapunk kiadóhivatalához.

A „Magyar Dohányujság” kiadóhivatala után Révai Testv. Irod. Int. Részvénytársaság könyvkereskedésétől Budapesten ezennel megrendelem:

Jókai Mór összes műveinek nemzeti kiadását

100 kötetben, 2000 iven, vászon díszkötésben 250 frtért.

2	frtos havi részletfizetés mellett szállítatik az első	10	kötet
3	"	"	"
4	"	"	"
5	"	"	"
6	"	"	"
7	"	"	"
8	"	"	"
9	"	"	"
10	"	"	"

Fizetendő Budapesten. — A nem kívánt módok áthuzandók.

Minden tíz részlet után egy további sorozat szállítatik. A részletfizetések be nem tartása esetén sziveskedjék a czég az esedékes erekliek postai megbízás útján, a postaköltségek behajtása mellett, beszédni. A postai megbízás be nem váltása esetén a részletfizetési kedvezmény megszűnik és a teljes mű vételára esedékessé válik.

Kelt.....
aláírás és pontos czim.

1848 EZERNYOLCSZÁZ- NEGYVENNYOLCZ

A magyar szabadságharc 1848-49-ben.

Egykoru képek, kitűnő kézírások, nevezetes okmányok, kiáltványok, falragaszok, egyéb jellemző nyomtatások és az ősszes érdekes erekliek teljes gyűjteménye. A czég szabad-
ság történetét előadó hű, új és részletes szöveg kíséretében.

Szerkesztették:

Jókai Mór, Bródy Sándor és Rákosi Viktor.

Ezerkétszáz kép

eleveniti föl a 48 és 49 hű történetét, a mely eddig ismeretlen, felte rejtegetett, becses és rendkívül jellemző képekből, nagyszerű csataképekből, a szereplők teljes arcképsorozatából, a fenmaradt erekliekből domborodik ki és véssőkép mindörökre az olvasó emlékezetébe.

A szabadságharc legszebb és legolcsóbb emlékműve.

Megrendelhető az alábbi rendelőlappal, mely kivágandó, olvas-
hatóan aláírandó és levelezőlapra ragasztva, lapunk kiadóhiva-
talához beküldendő.

A Magyar Dohányujság kiadóhivatala után megrendelem Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságnál Budapesten, VIII., Üllői-út 18. az

Ezernyolcszáznegyvennyolcz

czimű diszművet

A nem kívánt } a) Aranynyomásu bekötési táblával 12 frtért
} b) Ugyanazzal amer. simított veinpapíron 15 frtért
és kötelezem magam, hogy a mű vételárát a szállítástól kezdve a Révai Testvérek Irodalmi Intézet r.-t. pénztáránál Budapesten fizetendő 1 frtos havi részletekben törlesztem. Az esetleg elmaradó részleteket a társaság költségemre postai megbízás útján szedheti be, melyek be nem váltása esetén a teljes vételár esedékessé válik.

Kelt.....

Név és állás.....

Esemény a magyar irodalomban a

Nagy Képes Világtörténet

az egyetemes történelem klasszikus könyve. a leggazdagabb történelmi képtár.

Tizenkét kötetben szerkeszti a legkiválóbb magyar írók közreműködésével: **Marczali Henrik.**

A nagy képes világtörténet azért eseménye a magyar irodalomnak, mert az első teljes, tökéletes, minden igényeknek megfelelő világtörténelem.

A nagy képes világtörténet megjelenésével minden más világtörténelmi mű elavult és értéktelenné vált.

A nagy képes világtörténet az élet bibliája és nélkülözhetlen mindenkinek, a ki művelt ember akar lenni.

A nagy képes világtörténet az a mű, melyből az egyén, a család a társadalom hazaszeretetét és összetartást tanul.

A nagy képes világtörténet fejlesztja a műzlést, táplálja a tudást, nemesíti a lelket.

A nagy képes világtörténet briliáns tudásával és pompás illusztrációival nemcsak tenit, hanem oktatta gyönyörködött is és a legnagyobb szellemi élvezetet nyújtja.

Eddigél három kötet jelent meg.

Négy havonként jön egy-egy kötet.

Bővebbet a prospektus, melyet mindenki ingyen kap. — A teljes mű ára 96 forint.

1 frt 50 kr. csekély havi részletfizetésre lapunk kiadóhivatala után a rendelőlappal megrendelhető, mely kivágandó és levelezőlapra ragasztva hozzánk beküldendő.

A Magyar Dohányujság kiadóhivatala után ezennel megrendelem a Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól a

Nagy Képes Világtörténet

czimű művet 12 kötetben 96 frtért, tudomásul vévén, hogy eddigél három kötet jelent meg s a további kötetek 4 havonként jelennek meg. Kötelezem magam a társaság pénztárához Budapesten a szállítástól kezdve 1 frt 50 krt havonként mindaddig befizetni, míg a mű teljes vételára törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek költségemre postai megbízás útján szedhetők be és ennek be nem váltása esetén a mű teljes hátralékos vételára esedékessé válik. A mű további kötetei a megjelenéshez képest és fizetésem arányában szállítandók.

Kelt.....
Név:.....
Állás:.....

Mikszáth Kálmán összegyűjtött munkái

12 vászonkötésben.

I. A tekintetes vármegye. II. Az apró genty és a nép. III. Nemzetes uralmék. IV. Pipacsok a buzában. V. Tavaszrügyök VI. Urak és parasztok. VII. A két koldusdiák stb. VIII. Club és folyosó. IX. A beszélő köntös stb. X. Peryne. XI. Lovagvárak. — Kis primás. XII. Kátanghy Menyhért levelei.

Mikszáth Kálmán — a magyar Dickens — munkái lapunk kiadóhivatala után csekély 2 frtos havi részletfizetésre rendelhetők meg e rendelőlappal segélyével, mely kivágandó s levelezőlapra ragasztva hozzánk beküldendő.

A Magyar Dohányujság kiadóhivatala után ezennel megrendelem Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól Budapesten

Mikszáth Kálmán

összegyűjtött munkái

12 kötetben, vászon díszkötésben 36 frtért

és kötelezem magamat a mű vételárára 2 frtos havi részleteket a mű szállítástól kezdve a társaság pénztárához Budapesten mindaddig befizetni, míg az törlesztve nincsen. Az esetleg elmaradó részletek az én költségemre postai megbízás útján szedhetők be, melynek be nem váltása esetén a mű teljes vételára esedékessé válik.

Kelt.....

Név:.....

Állás:.....

A legszebb magyar könyv!

Kiss József Összes Köteményei.

Illusztrált díszkiadás.

62 kепpel, 19 heliogravure, 12 színes nyomat, 31 autotypa Ferenczy Karoly, Grünwald Bela, Hollósy Simon, Réthy István és Thorma Janos rajzaival. Ara aranyozott vászonkötésben 24 frt, selyemhímzésű díszkötésben 30 frt.

Az a nagy műgond, mely a költő minden egyes alkotását jellemzi, az az erő és finomság, mely érzésben és kifejezésben a költő sajátos vonása, mintha átragadt volna mindazokra, a kik e nagy diszmű létrehozásában közreműködtek; a festőkön kezdve, kik a költő fantáziáját színekre és alakokra váltották, a képlemezek készítőiig és a nyomdáig, mely teljes ambícióját kötötte e könyv sikeréhez.

Alkalmi ajándéknak

különösen ajánljuk e munkát, mely csekély 2 frtos havi részletfizetésre szállítatás kiadóhivatalunk után megrendelhető. E megrendelő-lap kivágandó és a levelezőlapra ragasztva lapunk kiadóhivatalához beküldendő.

A „Magyar Dohányujság” kiadóhivatala után ezennel megrendelem Révai Testvérek Irodalmi Intézet Részvénytársaságtól, Budapest

Kiss József Összes Köteményeinek

illusztrált díszkiadásat

aranyozott vászonkötésben 24 frtért selyemhímzésű díszkötésben 30

(A nem kívánt minőség áthuzandó.) és kötelezem magam a mű vételárát a szállítástól kezdve 2 frtos havi részletekben törleszteni. A részletek be nem tartása esetén a mű teljes vételára esedékessé válik, az esetleg elmaradó részletek saját költségemre postai megbízás útján szedhetők be.

Kelt.....

Név:.....

Állás:.....